

AMMATILLISEN KOULUTUKSEN REFORMIN AJANKOHTAISKATSAUS

Pedagogiset huiput 2016
15. – 16.9.2016 Levi Summit, Kittilä

Johtaja Esa Karvinen
Ammattikoulutus –toimintayksikkö, OPH

REFORMIN TILANNE

- aikataulullisesti reformi etenee suunnitelmien mukaisesti
- alueellisten työpajojen (5) ja verkkovastuusten tulokset ovat käsittelyssä (LIITE)
- syksyllä tulee kolme työpajaa (Tre, Oulu, Hki)

TUTKINTOTOIMIKUNNAT JA NÄYTTÖTUTKINTOSIHTTEERISTÖ

- uudet tutkintotoimikunnat aloittaneet (91)
- näyttötutkintosihteeristö on rekrytoitu ja se on aloittanut toimintansa OPH:ssa (10 hlöä)

KOULUTUSTOIMIKUNNAT

- koulutustoimikunnat lakkaavat (asetus kumottu)
- 2017 alkaen Osaamisen ennakointifoorumit (9)

TUTKINTORAKENNEUUDISTUS

- työelämän ohjausryhmä on luovuttanut ministerille väliraportin 17.8.
- tutkintoja laaja-alaistetaan vastaamaan työelämän muutoksiin
- määrää ehdotetaan vähennettäväksi (351 → 166)
- osaamispisteet perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin
- uudet tutkinnon perusteet osaamispisteineen käytössä 2019

AMMATILLISEN KOULUTUKSEN PARHAAT KÄYTÄNNÖT

- ehdotuksia parhaimmiksi käytännöiksi tullut kentältä 151

UUSI KOULUTUKSEN KEHITTÄMISVIRASTO 2017

- OPH ja CIMO yhdistyvät
- uuden viraston nimi Opetushallitus
- KARVI ja YTL 2018 emovirastomallia soveltaen

Miltä ammatillisen koulutuksen tulevaisuus sinusta tuntuu?

OPH:n verkkoaiivoriihi, vastaajia 1348

4%

41%

36%

15%

5%

Ammatillisen koulutuksen reformin muutosehdotuksia

Yksi ammatillisen koulutuksen toimintalaki

- nykyiset lait ammatillisesta peruskoulutuksesta ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta yhdistetään uudeksi laiksi
- lähtökohtana osaamisperusteisuus ja asiakaslähtöisyys

Poistetaan nuorten ja aikuisten ammatillisen koulutuksen raja-aidat

kootaan koulutustarjonta, rahoitus ja ohjaus yhtenäiseksi kokonaisuudeksi opetus- ja kulttuuriministeriön alle

Työ- ja elinkeinoelämän ja yksilöiden osaamistarpeisiin vastataan

- 1) tutkinnoilla ja tutkinnon osilla
  - 2) ei-tutkintotavoitteisilla osaamiskokonaisuuksilla
  - 3) valmentavilla koulutuskokonaisuuksilla
- tuetaan nopeaa siirtymistä
tutkintotavoitteiseen koulutukseen

Ammatillisen koulutuksen reformin muutosehdotuksia

Yksi henkilökohtaistamisprosessi

koskee kaikkia ammatillisen koulutuksen asiakkaita ja asiakasryhmiä
nuoria ja aikuisia

Yksi näyttöperusteinen tapa suorittaa tutkinto

osaamisen hankkimistavasta riippumaton
pääsääntöisesti työpaikoilla
kaksikantainen arviointi
ammattiosaamisen näyttötoimielimistä luovutaan
koulutuksen järjestäjältä yksi tutkintotodistus
työelämätoimikunnat näyttöjen laadun arviointiin

Tutkinnot ja tutkinnon perusteet

tutkintojen laaja-alaistaminen ja määrien vähentäminen,
erityisesti AT ja EAT
tutkinnon perusteiden toimivuus

Ammatillisen koulutuksen reformin muutosehdotuksia

Osaamisperusteista ja asiakaslähtöistä toimintaa tukeva opiskelijavalinta
jatkuva ympärivuotinen hakeutuminen + yhteishaku

Uusi säätely- ja ohjausjärjestelmä, joka rakentuisi jatkossa

- 1) koulutuksen järjestämisluvasta (yksi)
- 2) ohjauskeskustelusta
- 3) suoritepäätöksestä

Osaamisperusteista toimintaa tukeva, tulokselliseen ja tehokkaaseen toimintaan ohjaava rahoitusjärjestelmä

selkeä, johdonmukainen, ennakoitava ja yhtenäinen

neljä elementtiä:

- 1) perusrahoitus
- 2) suoritusrahoitus
- 3) vaikuttavuusrahoitus
- 4) strategiarahoitus

Ammatillisen koulutuksen reformin muutosehdotuksia

Tietoarkkitehtuuri

tukee tietojärjestelmien yhteen toimivuutta sekä osaamisperusteista ja asiakaslähtöistä toimintaa

Vahva laadunhallinta

kaikilla koulutuksen järjestäjillä on toimivat laadunhallinnan menettelyt
osaamisen arvioinnin vahvistaminen

Työvoimakoulutus

tutkintotavoitteinen ja osa ei-tutkintotavoitteisesta työvoimakoulutuksesta osaksi uutta ammatillisen koulutuksen järjestelmää

Koulutussopimus

ehdotus luovutettu opetus- ja kulttuuriministerille 13.4.2016

EHDOTUS KOULUTUSSOPIMUKSEKSI

Mikä on koulutussopimus?

Sovitaan työpaikalla järjestettävästä tavoitteellisesta ja ohjatus opiskelusta

Työpaikan, koulutuksen järjestäjän ja opiskelijan välinen sopimus

- Koulutussopimus (ei-työsuhde)
- Oppisopimus (työsuhde)

Tutkinto ja ei-tutkintotavoitteisessa koulutuksessa, erilaisissa työympäristöissä

Eri pituisia oppimisjaksoja työpaikalla

Vastuuhenkilöt työpaikalla ja oppilaitoksessa

Tutkinnon osa kerrallaan

Yhtenäiset sähköiset sopimuspohjat

Osana henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa

Ei koulutuskorvauksia

Opiskelija kirjoilla oppilaitoksessa koko opiskeluajan

■

■

*Koulutussopimus
korvaisi
nykylainsäädännön
työssäoppimisen.*

*Oppilaitosten on
muututtava
työelämälähtöisiksi,
ei työpaikkojen
oppilaitoksiksi.*

Uusi ohjausjärjestelmä (ehdotus, 3 elementtiä)

1) Koulutuksen järjestämislupa

yksi lupa

lupa näyttöihin, tutkintoihin, valmistavaan ja valmentavaan koulutukseen

oikeus järjestää pääsääntönä

ammattilliset, taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset sekä koulutustarve

ei taloudellisen voiton tavoittelemista

ensisijainen toiminta-alue, velvollisuus järjestää

2) Ohjauskustelu

OKM:n ja koulutuksen järjestäjän vuoropuhelu

strategiset tavoitteiden ja painopisteiden määrittely

yhteinen näkemys alueen väestön osaamisen kehittämistarpeista

ja työvoiman saatavuuden tukemisesta

pääsääntöisesti alueellisesti

vastuualueen koulutuksen järjestäjät

valmisteluprosessi etukäteen (OPH mukana)

kerran vuodessa huhti-toukokuussa

Uusi ohjausjärjestelmä (ehdotus, 3 elementtiä)

3) Suoritepäätökset

resurssit koulutuksen järjestäjälle

päätökset loka-marraskuussa seuraavalle vuodelle

rahoitus muodostuisi toteutuneesta opiskelijavuosivolyymistä,

suoritteista, vaikuttavuudesta ja ministeriön harkintaan

perustavasta opiskelijavuosimäärästä

TE-hallinnon opiskelijavuosimäärä erikseen

opiskelijavuosimäärässä ei määritelty mihin tutkintotyyppeihin tai

koulutuksen järjestämismuotoihin ne kohdennetaan

→ koulutuksen järjestäjä päättää

→ TE-hallinto keskustelisi

ministeriö voisi kohdentaa strategiarahoitusta

Uusi rahoitusjärjestelmä (ehdotus, 4 elementtiä)

- maksetaan koulutuksen järjestäjälle
- laskennallista, jossa huomioidaan keskeiset koulutuksen kustannustekijät
- koulutuksen järjestäjä päättää käytöstä
- kokonaistaso määräytyy valtion talousarviossa + indeksitarkistukset
- kaikkea ammatillista koulutusta rahoitetaan yhtenäisellä rahoitusjärjestelmällä

1) Perusrahoitus (40 – 50 %)

opiskelijavuodet (aikaisempi toiminta + ministeriön harkinta)
ennakoitava perusta koulutuksen järjestämiselle
kaikille ammatillisen koulutuksen asiakasryhmille

2) Suoritusrahoitus (40 – 50 %)

tutkinnot ja tutkinnon osat
laajuus määritellään osaamispisteillä
suoritteiden määrää ei säänneltäisi
pääsääntöisesti ei ministeriön harkintaa

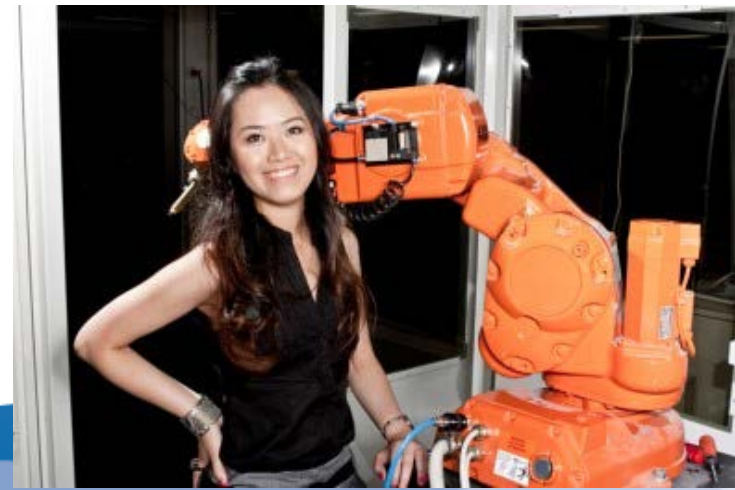
Uusi rahoitusjärjestelmä (ehdotus, 4 elementtiä)

3) Vaikuttavuusrahoitus (10 – 20 %)

työllistyminen ja jatko-opinnot korkeakoulussa
tarkasteluajankohtana tutkinnon suorittamisen seuraavan vuoden lopun
tilanne

4) Strategiarahoitus (3 – 5 %)

fuusiot, kokeilut, kehittämishankkeet
äkilliset rakennemuutokset

Työpajat reformin keskeisistä ehdotuksista

8.6. Kuopio

9.6. Oulu

13.6. Turku

16.6. Helsinki

17.6. Helsinki

Teemat:

- 1) Rahoitus, ohjaus ja säätely
- 2) Työpaikalla tapahtuva oppiminen
- 3) Tutkintojärjestelmä sekä osaamisen hankkiminen, osoittaminen, arviointi ja todentaminen
- 4) Opiskelijoiden ohjaus, hyvinvointi, opiskeluhuolto, etuudet ja yhteisöllisyys

➔ OPH organisoii työpaja- ja verkkokyselyn 8. – 24.6.

”Keskeiset huomiot ja konkreettiset muutosehdotukset”

Reformin alustava aikataulu

- ◆ 9/2015 Valmistelutyö käynnistetty
- ◆ 11/2015 Reformin seurantaryhmä asetettu
- ◆ 4/2016 Rake-toimenpideohjelma käynnistyy
- ◆ 4/2016 Toimintaprosessien kehittämistoimet (ml. digitalisointi) käynnistyvät
- ◆ 4-5/2016 Tulosohtauspilotit käynnistyvät
- ◆ 3 + 9/2016 Rahoitusuudistuksen 1. vaiheen säädösmuutokset Eduskunnalle (vuoden 2017 säästöt)
- ◆ 4-8/2016 Valmistelu eri foorumeilla (alueelliset työpajat kesäkuussa)
- ◆ 10-11/2016 Lakiesitykset lausuntokierrokselle
- ◆ 1/2017 Toimintalaki- ja rahoituslaki HE:t eduskunnalle
- ◆ 2-6/2017 Uusien järjestämislupien valmistelu
- ◆ 2-6/2017 Asetusten valmistelu
- ◆ 6-8/2017 Päätökset uusista järjestämisluvista
- ◆ 1/2018 Uudistettu lainsäädäntö voimaan

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Opetushallitus

Työpajojen ja verkko-osallistujien havainnot
ja muutosehdotukset reformin teemoista
kesäkuussa 2016

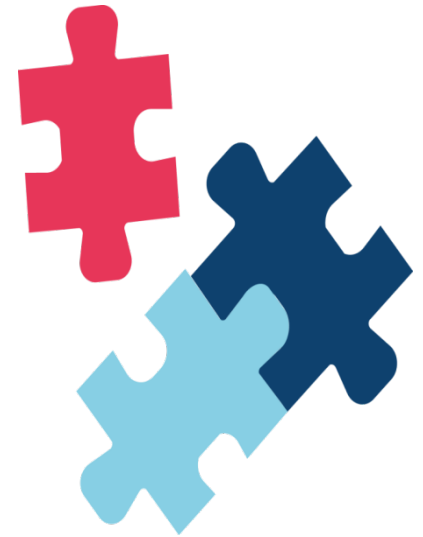
Raportti 30.6.2016

Janne Jauhiainen ja Anu Valtari / Fountain Park

Ammatillisen koulutuksen reformin työpajat ja verkko-osallistuminen kesäkuussa 2016

- Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus järjestivät reformin valmisteluun liittyvät työpajat Kuopiossa 8.6., Oulussa 9.6., Turussa 13.6. sekä Helsingissä 16. ja 17.6.2016
- Työpajoihin osallistui **yhteensä 517 henkilöä**
- Työpajojen osallistujat kirjasivat työryhmissä keskeisiä havaintojaan ja muutosesityksiään reformin teemoihin yhteisellä verkkoalustalla
- 1.-24.6. reformin ehdotuksiin oli mahdollista esittää verkko-osallistujana huomioitaan ja tehdä muutosehdotuksia myös muilla kuin työpajojen osallistujilla. Tätä kautta ehdotuksiin tutustui tai kommenttejaan esitti kaikkiaan **713 henkilöä**
- Yhteensä reformin toimeenpanon valmisteluun ja seurantaan osallistui työpajojen ja verkon kautta kesäkuun aikana **1230 henkilöä**

Verkko-osallistujien taustasta

ROOLINI VASTAAJANA		%
Opiskelija/tutkinnon suorittaja	13	3.2
Opettaja/kouluttaja	88	21.6
Koulutuksen järjestäjä/johto	79	19.4
Koulutuksen järjestäjä/muu henkilöstö	120	29.5
Työpaikan/yrityksen edustaja	21	5.2
Työhallinnon edustaja	9	2.2
Järjestön edustaja	44	10.8
Joku muu	33	8.1

- **407 osallistujaa ilmoitti taustatietonsa, 306 selaili sivuja osallistumatta kommentointiin**

Yhteenveto keskeisistä tuloksista 1/3

- **Rahoitusjärjestelmän yhtenäistyminen** positiivista. Ennakoitavuus täytyy varmistaa. Mallin yksityiskohtien selkeys lisääntyy valmistelun myötä, tähän liittyi vielä paljon kysymyksiä.
- **Ohjauskeskustelujen rooli ja toteutus** herätti myös paljon kysymyksiä. Vuotuista toteutusta pidettiin liian tiiviinä. Rakenne ja toteutus tulisi säilyttää kevyenä ja laajapohjainen sidosryhmien osallistuminen ohjaukseen varmistaa myös ohjauskeskusteluja koskien.
- **Työpaikoilla tapahtuvan oppimisen** lisääntyminen ja monipuolistuminen on hyvä asia. Sen toteutuksessa keskeistä on **varmistaa riittävä resursointi, koordinointi ja markkinointi**, jotta laadukkaita paikkoja ylipäänsä saadaan riittävästi. Moninaisia tarpeita liittyy yhä **roolien ja vastuiden täsmentämiseen** opiskelun ja ohjauksen osalta.

Yhteenveto keskeisistä tuloksista 2/3

- Oppilaitosten ja työpaikkojen paikallisen ja henkilötasoisien **yhteistyön ja koordinoinnin tarve lisääntyy** merkittävästi.
- **Järjestelmän joustavuus** tulee varmistaa niin, että **erilaisia työ- ja oppimisympäristöjä** voidaan käyttää ja mahdollistaa oppiminen ja esimerkiksi näytöt sekä työpaikoilla että oppilaitosten työympäristöissä.
- **Osaamisperusteisuuden vahvistuminen tuo hyvin tarve- ja kysyntälähtöisyyttä** ammatilliseen koulutukseen. Osaamisen tunnistamisen, tunnustamisen ja arvioinnin käytännöt vaativat vielä selkeyttä sekä kokemusta toimivasta yhteistyöstä oppilaitosten ja työpaikkojen välillä.

Yhteenveto keskeisistä tuloksista 3/3

- **Koulutussopimus systematisoi käytäntöjä** nykyiseen työssäoppimiseen verrattuna, ja **uudistusta pidetään pääsääntöisesti myönteisenä**. Malli ei ole vielä valmis. Täsmennysten tarpeen lisäksi erityisesti rajapinnat oppisopimuskoulutukseen herättivät huolta ja edellyttävät selkeyttämistä. **Oppisopimuksen aseman varmistamista ja vahvistamista** esitti moni osallistujista.
- Opiskelun yksilöllistyminen lisää tarvetta **tukea opiskelijoiden yhteisön muodostumista** ja varmistaa tukea tarvitseville riittävät palvelut. Opiskeluhuollon yhteistyö monipuolistuu entisestään ja vaatii huomioita.
- **Opintososiaalisten etujen** taso ja rajapinnat esimerkiksi työpaikoilla tapahtuvan oppimisen ja tutkintojen osien suorittamisen lisääntyessä edellyttävät lisäselvityksiä sekä tiedotusta opiskelijoille ja ohjaaville opettajille.

Työpajojen päähavainnot

- **Rahoituksen ennakoitavuuden heikentyminen** keskeinen huoli -> avoimet ja selkeät kriteerit sekä vuotuisen vaihtelun hallinta keskeistä
- Työpaikoilla tapahtuvan oppimisen lisääntyessä keskeistä taata **riittävä ohjaus ja koordinaatio toimijoiden välillä**. Työpaikkojen kannusteet kaikkien alojen ja opintojen vaiheiden opiskelijoiden ohjaamiseen herättivät huolta.
- Tutkintojärjestelmän ja henkilökohtaistamisen yhtenäistyminen koetaan positiivisena kehityksenä. **Osaamisen tunnistamisesta, tunnustamisesta ja arvioinnista puuttuu vielä konkretiaa** ja kokonaisuus koetaan hieman epävarmaksi.
- **Jatkuva ja riittävä ohjaus** ja yhteisön muodostuminen keskeistä opiskelijan sujuvan oppimisen ja hyvinvoinnin kannalta.

Verkkovastaajien päähavainnot

- **Rahoituslinjauksia** kommentoidaan pääsääntöisesti työpajoja positiivisemmin. Perusrahoituksen riittävä taso ja vuotuisten vaihteluiden rajoittaminen myös verkkovastaajilla usein esillä.
- Työpaikoilla tapahtuvan **oppimisen ja ohjauksen laadun varmistaminen**, konkreettisempi roolien ja vastuiden kuvaaminen opetusjärjestelyissä keskeistä. Hieman epäilyksiä siitä, saadaanko riittävästi laatuvaatimukset täyttäviä paikkoja varmasti.
- **Osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen sekä arvioinnin** kriteerien ja laadun varmistaminen tasapuolisesti herättää huolta. Osaamisperusteisuus ja henkilökohtaistaminen koetaan yleisesti positiiviseksi.
- **Opiskelijoiden yhteisön muodostuminen ja tukeminen** keskeistä. Lisäksi usein mainittiin opintososiaalisten etujen taso ja turvaaminen myös oppisopimuskoulutuksessa.²³

1. Rahoitus, ohjaus ja säätely

- toistuvia huomioita

- **Ajatus nykyisen järjestelmän selkeyttämisestä on hyvä ja uudistus oikeansuuntainen**, toteutuksesta ei vielä selvää yksimielisyyttä
- **Ennakoitavuus heikentyy**: Harkinnanvaraisuuden kasvu ja vuotuiset muutokset heikentävät ennakoitavuutta, tiedot tulevat myöhään. Vaikutus suunnitteluun ja työsuhteisiin?
- **Tausta vaikuttaa**: Erimuotoisten ja eri kokoisten koulutuksen järjestäjien sekä eri koulutusalojen asema muutoksessa koetaan vielä epävarmaksi
- **Arviointiin halutaan lisää selkeyttä**: Suoritusten määrään ja nopeuteen perustuva suoritusrahoitus ja vaikuttavuuden arviointi vaikuttavuusrahoituksessa huolestuttaa – tingitäänkö laadusta ja laskevatko vaatimukset käytännössä? Miten luotettavat, oikeaan ohjaavat mittarit ja niiden yhteismitallisuus varmistetaan?
- **Rahoitusmalliin jää vielä epävarmoja katvealueita**; työpaikoilla tapahtuva oppiminen ja ohjaus ja opettajien täydennyskoulutus, erityinen tuki...
- **Tiedonkeruun määrä** raportointiin koetaan kasvavan ja työllistävän
- **Ohjauskeskustelun rooli** nähdään vielä osin täsmentymättömänä
- **Järjestämisluvan sisältö ja tarkkuus** tutkintojen tasolle asti koetaan osin epäselväksi

1. Rahoitus, ohjaus ja säätely - toistuvia huomioita

Positiivisia kommentteja

- Uusi rahoitus-, ohjaus- ja säätelyjärjestelmä vaikuttaa yleensä ottaen oikealta suunnalta
- Työ- ja elinkeinoelämä on otettu vahvasti mukaan ja järjestelmä tulee tukemaan eri tahojen välistä vuoropuhelua oppilaitoksen kanssa
- Rahoituksen painopisteen siirtyminen tekemisestä tuloksiin kannatettava muutos – ohjaa tavoitteelliseen ja tulokselliseen toimintaan
- Perus- ja suoritusrahoitus saa kannatusta, vaikuttavuusrahoitukseen vaikuttavaan työllistymiseen ei koulutuksen järjestäjä pysty täysin vaikuttamaan

1. Rahoitus, ohjaus ja säätely - konkreettiset muutosehdotukset

- Perusrahoituksen osuuden nostaminen (55-60-70%)
- Koulutusalojen ja -määrien keskitetty ohjaus edelleen jossain rajoissa
- Ennakoitavuuden parantaminen, avoin ja eksakti kriteerien ja mittarien läpikäyminen ajoissa
- Rajoitus vuotuisen rahoituksen muutoksen suuruudelle tai yksittäisen vuoden painoarvon pienentäminen (1-3 vuotta / liukuva keskiarvo / kriteerikohtainen vuotuisen muutoksen maksimi)
- Siirtymäaika / portaittainen siirtymä perusrahoituksen osuuden vähenemiselle
- Riittävän laaja sidosryhmäverkosto mukana kehittämistyössä ja ohjauskeskusteluissa. Ohjauskeskustelun riittävän pitkä aikajänne (2 tai 3 vuotta ehdotettu yhden sijaan) ja roolin täsmennys.
- Eri viranomaisten kyselyjen, arviointien ja raportointien yhdistäminen; kerran kerättyjen tietojen hyödyntäminen kaikkialla

*Perusrahoitus
isommaksi
(vähintään
60%).*

1. Rahoitus, ohjaus ja säätely

- konkreettiset muutosehdotukset

- Koulutuksen järjestäjän, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä poliittisen päätöksenteon suhdetta selkiytettävä
- Oppisopimuskoulutuksen rahoitukselle oma rahoitusmomentti
- Opintososiaaliset edut oppisopimuskoulutuksessa (erityisesti matkakulut) perusrahoituksen ulkopuolelle, myönnetään tarveharkinnan perusteella
- Rahan suuntaaminen myös osatutkintoihin ja ei tutkintoon johtaviin koulutuksiin
- Suoritusrahoitukseen mukaan laadunvarmistus
- Työelämä- ja opiskelijapalaute vaikuttavuusrahoituksen osaksi
- Koulutuksen järjestäjien ja OKM:n välinen ohjauskeskustelu vain tarvittaessa
- Rahoituksen ennakoitavuus mahdollistettava (esim. perusrahoituksen osuus n. 70 %, suoriterahoituksen 25 % ja vaikuttavuusrahoituksen 5 %)
- Paikallinen tarve edellä: jos koulutustarvetta on, ja koulutuksen järjestäjää ei alueella luvan mukaan ole, ei lupapaikkakunta saisi estää tarpeellisen koulutuksen järjestämistä
- Mukaan erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat sekä kaksois- ja kolmoistutkinnon suorittajat

2. Työpaikalla tapahtuva oppiminen - toistuvia huomioita

- **Työpaikalla tapahtuvan oppimisen** rahoitus epäilyttää; miten työpaikkoja motivoidaan eri aloilla ja eri vaiheissa olevien opiskelijoiden oppimisen tukemiseen, koulutuskorvaukset? Riittävä resurssi opiskelijamäärien kasvaessa kaikkiaan koetaan haastavaksi. K-18 työpaikat ja esim. Sote-alojen henkilöstömitoitukset oma erikoistapauksensa.
- **Kokonaisuuden hallinta** hieman epävarma; miten varmistetaan riittävä resurssi ja tasainen laatu työpaikalla tapahtuvaan ohjaukseen (opettajat) ja työpaikkaohjaajien työssä (arviointiosaaminen, ohjaus), kokonaisuuden koordinointi ja tehokas yhteistyö
- **Opettajien ja työpaikkaohjaajien** pedagoginen tuki on syytä varmistaa
- **Koulutussopimusmallia** koskevat huomiot pääsääntöisesti myönteisiä, koulutussopimuksen ja oppisopimuksen rajat vielä osin epäselviä
- **Digitaalisuuden hyödyntämiseen** ei ole vielä riittäviä edellytyksiä

30.6.2016

2. Työpaikalla tapahtuva oppiminen - toistuvia huomioita

- Pääsuunta oikea, mutta lasketaanko työpaikalla tapahtuvan oppimisen varaan liikaa?
- Koulutus sopimuksen myötä tulevat yhtenäisemmät käytännöt ja sopimus pohjat hyödyllisiä
- Heränneitä kysymyksiä:
  1. Miten saadaan **laadukkaita tutkinnon perusteissa esitettyihin ammattitaitovaatimuksiin ja arviointikriteereihin** soveltuvia työssäoppimispaikkoja?
  2. Miten varmistetaan **työpaikalla tapahtuvan opetuksen / -oppimisen laatu** sekä näyttötutkintojen arvioinnin laatu? Entä erityistä tukea vaativien työssäoppijoiden kohdalla?
  3. Miten valvotaan, että työpaikoilla tapahtuvassa oppimisessa toteutuvat sekä tutkinnon suorittajan henkilökohtainen osaamisen kehittäminen ja työelämän/työnantajan tarpeet oikeudenmukaisesti?
  4. Kuka ottaa vastuun opettamisesta jos teoreettista opiskelua (esim. yto-aineet) siirretään työpaikalla opittavaksi?
- Yrityksille tarjottava alkuvaiheen erityistukea, jotta eteneminen, oppiminen ja riittävä ohjaus ja tuki varmistetaan - olennaisinta opettajan roolin muutos
- **Huolena yhdenvertaisuuden toteutuminen pienten ja isojen yritysten sekä eri alojen opiskelijoiden välillä**

2. Työpaikalla tapahtuva oppiminen - konkreettiset muutosehdotukset

- Selkeät sopimukset rooleista ja pedagogisista resursseista (koulutuksen järjestäjät ja työpaikat)
- Oppilaitoksen riittävän roolin ja resurssin varmistaminen alan perusteiden opetuksessa ja työpaikkaohjaajien koulutuksessa
- Päällekkäisyyksien jatkuva arviointi ja poistaminen opetuksen ja ohjauksen työmäärän hallitsemiseksi oppilaitoksessa ja työpaikoilla
- Työaikalinjausten selkeys
- Joustavuus tutkinnon osien ja työtehtävien mukaan sekä erilaisten oppimisympäristöjen hyväksymisessä
- Keskitetyt toimenpiteet työpaikkojen motivoimiseksi työssäoppimispaikkojen järjestämiseen (tietopakettit yms)
- Työturvallisuusnäkökulman riittävä huomiointi

Opettajat antavat työpaikkaohjaajakoulutusta ohjatessaan opiskelijoita työpaikalla.

2. Työpaikalla tapahtuva oppiminen - konkreettiset muutosehdotukset

- Rahoituksen kohdistaminen myös **työpaikoilla tapahtuvaan oppimisen ohjaukseen** – erityisesti pienten yritysten motivointi
- Työpaikalla tapahtuvan oppimisen mittaamisen korostaminen → vain tulosten syntyminen oikeuttaa jatkamaan
- **Työpaikalla tapahtuvaa oppimista voi olla muutakin kuin kokoaikainen ja yhtäjaksoinen työssäoppiminen**, esim projektit, yksittäiset tapahtumat työpaikoilla jne. – oltava mahdollista myös koulun työympäristössä
- **Koulutussopimuksen ja työsopimussuhteisen oppisopimuksen välisen eron selkeyttäminen**
- Selkeämpi kuvaus **koulutuksen järjestäjän ja työelämän rooleista ja vastuista** työpaikalla tapahtuvasta oppimisesta
  1. Opetus työpaikalla on tapahduttava pääosin koulun opettajan toimesta
  2. Työelämä enemmän mukaan suunnittelemaan työpaikalla tapahtuvaa oppimista
- Yrittäjien oppisopimuskoulutus ei saa pudota kyydistä

3. Tutkintojärjestelmä sekä osaamisen hankkiminen, osoittaminen, arviointi ja todentaminen – toistuvia huomioita

- **Henkilökohtaistaminen ja tutkintojärjestelmän yhtenäistyminen koetaan positiivisena kehityksenä**
- **Osaamisen tunnistamisesta, tunnustamisesta ja arvioinnista puuttuu konkretiaa**; miten vastuu jaetaan, miten resurssit ja tasalaatuisuus varmistetaan?
- **Ohjauksen tarve kokonaisuudessaan lisääntyy ja laajenee.** Resurssin varmistaminen haastavaa.
- **Arvioinnin tasalaatuisuuden** varmistamisessa haasteena myös työpaikoilla tapahtuvan oppimisen lisääntyminen. Työelämän arviointiosaamista on kehitettävä, opiskelijan saama jatkuva ja riittävä palaute varmistettava. Miten tutkinnon eri osat ja sisällöt vastaavat yksittäisten työpaikkojen toimintaa käytännössä, erityisesti pienillä työpaikoilla?
- **Opiskelijan itsearviointi** puutteellisesti sisällytetty malliin
- **Näyttötutkintomestarien** rooli/toiminta jatkossa, **työelämätoimikuntien** toiminta käytännössä?

3. Tutkintojärjestelmä, osaamisen hankkiminen, osoittaminen, arviointi ja todentaminen - toistuvia huomioita

- **Onnistuneita asioita**

1. Tutkintojen määrän vähentäminen
2. Kohti näyttötutkintojärjestelmää
3. Henkilökohtaistaminen riittävän hyvin auki kirjoitettu
4. Todistuksen antamisen yksinkertaistaminen
5. Osaamisperusteisuus
6. Osaamisen voi hankkia missä tai mistä tahansa
7. Vapaasti valittavien aineiden poistaminen

- **Tärkeää saada aikaan**

1. Arviointiin ja henkilökohtaistamiseen yhtenäiset sähköiset lomakkeet
2. Selkeät ja helppotajuiset, realistiset ja valtakunnallisesti yhtenevät ammattitaitovaatimukset ja arviointikriteerit

3. Tutkintojärjestelmä, osaamisen hankkiminen... – konkreettiset muutosehdotukset

- Tutkinnon perusteet ja arviointi selkeästi auki kirjoitettuina kaikilla aloilla, tutkinnoittain ja tutkinnon osille
- Perusteet selkeinä kokonaisuuksina, työelämälähtöisesti ja joustavasti
- Oppiminen ja näytöt mahdollisia sekä oppilaitoksessa että työpaikalla joustavammin
- Arviointiasteikko selkeä ja riittävä työelämän ja jatko-opintokelpoisuuden kannalta (hyväksytty/hylätty / 1-3 / 1-5)
- Sähköisten järjestelmien laatu ja kattavuus varmistettava. Esimerkkinä yleinen digitaalinen henkilökohtaistamisasiakirja.
- Yhteinen arvioija- ja ohjaajakoulutus opettajille ja työelämälle
- Ei kaikille pakollisia YTO-osia / sisältö arvioitava uudelleen? Jatko-opintokelpoisuus syventävänä?

Tutkinnon perusteet on kirjoitettava yksinkertaisesti ja selkokielellä...

3. Tutkintojärjestelmä, osaamisen hankkiminen... - konkreettiset muutosehdotukset

- **Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen** oltava ammattilaisten työtä
- **Kuka/ketkä vastaavat arvioinnista** - määriteltävä tarkemmin jatkovalmistelussa
- Todennetun osaamisen tunnustaminen on ilmaistava laissa selkeämmin, esim. milloin se tehdään ja kuka tekee päätöksen?
- Opiskelijan, työelämän ja opettajan ohjauksen / perehdytyksen / koulutuksen tarve mm. henkilökohtaistamiseen, ohjausosaamiseen ja arviointiosaamiseen liittyen
- YTO-opintoja ei voi säätää pakollisiksi aikuisille näyttötutkinnon suorittajille
- Osaaminen pystyttävä edelleen hankkimaan myös oppilaitoksen työympäristöissä
- Erityisopiskelijan polku (ja sen rahoitus) konkreettisemmin näkyviin
- Laadunvalvonta ja siihen liittyvät menettelyt kirjattava selkeämmin
- Henkilökohtaistamiskäytännöt yksinkertaisemmiksi

4. Opiskelijoiden ohjaus, hyvinvointi, opiskeluhuolto, etuudet ja yhteisöllisyys – toistuvia huomioita

- Opiskelijan näkökulmasta riittävä **ohjaus kaikissa opintojen vaiheissa korostuu – ryhmänohjaajien rooli keskeinen**
- **Opiskelijoiden yhteisön muodostumista** tuettava eri vaiheissa, henkilökohtaistaminen, jatkuva sisäänotto ja työpaikalla tapahtuva oppiminen eriyttävät opiskelijoiden polkuja
- **Opintojen päätoimisuus opintososiaalisten etujen edellytyksenä** pohdituttaa, tuleeko katvealueita suorittamistavan perusteella? Esim. läsnäolo vrt. osaamisperusteisuus.
- **Terveyspalvelut**, ml. Psykologi- ja kuraattoripalvelut, saatavuus taattava. Opiskeluhuollon yhteistyö ja toimivuus muuttaa muotoaan opiskelutapojen moninaistuessa.

4. Opiskelijoiden ohjaus, hyvinvointi, opiskeluhuolto, etuudet ja yhteisöllisyys - toistuvia huomioita

Tärkeää huomioida

- **Jatkuva sisäänotto ja henkilökohtaistaminen haastavat ryhmäytymisen** ja yhteisöllisyyden
- Opinto-ohjauksen ja kuraattoripalveluiden roolin vahvistaminen
- **Opettajien ammatti-identiteetin muutoksen vahva tukeminen** kun opettajuudesta tulee ohjaajuutta ja valmentajuutta
- Tasa-arvoisen **opiskeluhuollon turvaaminen kaikille opiskelijoille**
- Oppilaiden kirjallinen ohjaus ja suunnitellun työnopetuksen toteutumisen valvonta
- Henkilökohtaistaminen pakolliseksi, sen asiantuntemus ja ohjausresursointi
- Tiedonkulun mahdollistaminen integroiduilla järjestelmillä
- Erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden tarpeet ja opintoajat
- Opintososiaalisten etujen säilyttäminen oppisopimuskoulutuksessa

4. Opiskelijoiden ohjaus, hyvinvointi... – konkreettiset muutosehdotukset

- Opintotuen ja muiden opintososiaalisten etuuksien uudet rajapinnat eri suoritus- ja opiskelutavoilla selvitettävä ja kuvattava selkeästi
- Ohjausresurssi varmistettava, ohjaajien määrälle / ohjaustyölle kriteerit
- Opiskelijoiden nimetyt vastuuopettajat
- Opiskeluhuollon toimijat ja yhteistyötavat päivitettävä
- Selkeät roolit ja vastuut opiskeluhuollossa ja yhteisöllisyyden tukemisessa mutta myös kurinpidollisissa menettelyissä ym

*Opetuksen,
ohjauksen ja
tuen riittävä
määrä opiskelu-
ympäristöstä
riippumatta...*

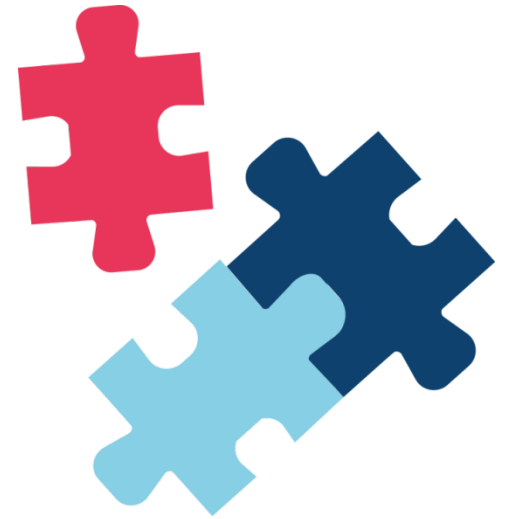
4. Opiskelijoiden ohjaus, hyvinvointi... - konkreettiset muutosehdotukset

- Työelämään ja jatko-opintoihin ohjausta korostettava enemmän
- Keskenään ristiriitainen lainsäädäntö: etuudet aikariippuvaisia, mutta tutkinto osaamisperusteinen
- Kompensaatio harvaan asuttujen alueiden oppisopimuskoulutusopiskelijoiden matkakuluihin
- Erojen selventäminen koulutus- ja oppisopimusopiskelijoiden kesken
- Toimijoiden työnjaon selkeyttäminen ja yhteistyön edistäminen vahvemmin mukaan
- Opintososiaaliset edut perusrahoituksen ulkopuolelle, tulorajat käyttöön

Muita havaintoja ja kommentteja

- Muutoksen hallinta, sopiva tahti ja hallittava yhtäaikaisten konkreettisten muutosten määrä on keskeistä
- Kansainvälisyyden, opiskelijavaihdon, maahanmuuton ja yhteiskunnallisten muutosten voimakkaampi huomioiminen
- Riittävä paino yhteisten valtakunnallisten käytäntöjen ja järjestelmien luomiselle ja käytölle
- Oppisopimuskoulutus on monen osallistujan mielestä työelämälähtöisin, kustannustehokkain ja yksilöllisin koulutusmuoto - sen tulee säilyä omana koulutusmuotonaan myös jatkossa

OPETUSHALLITUS

AURINKOISIA SYYSPÄIVIÄ! 😊

